

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
KUTATÁSI SZABÁLYZAT

Szeged, 2022. december 12.
SZ-III/2022/2023/

Preambulum

A Szegedi Tudományegyetem (a továbbiakban: Egyetem) 2020-ban csatlakozott a Magna Charta Universitatumhoz, mely megújulva, de évszázados hagyományokra építve rögzíti az egyetemek misszióját, működésük alapelveit.

Magna Charta Universitatum egyik fontos alapelve, hogy a földrajzi helyzetből és a történelmi hagyományokból fakadóan különbözőképpen megszervezett társadalmakon belül az egyetem autonóm intézmény, amely a tudományos kutatásban és az oktatásban hozza létre, értékeli és adja át a kultúra értékeit. Annak érdekében, hogy kielégíthesse a kor szükségleteit, kutatási és oktatási tevékenységének minden politikai és gazdasági hatalommal szemben erkölcsi és szellemi vonatkozásban függetlennek kell lennie.

Az alapelv elérésének eszköze, hogy az egyetemi közösség minden tagjának lehetővé kell tenni, hogy hozzájusson azokhoz az eszközökhöz, amelyek lehetővé teszik az oktatás és kutatás szabadságának megőrzését.

A kutatás szabadságának tiszteletben tartása mellett a Szegedi Tudományegyetem Szenátusa az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatával összhangban, a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.), a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.), a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Innovációs tv.) alapján az Egyetemen folytatott tudományos kutatás, tudományos kutatás-fejlesztési tevékenység személyi és etikai kereteit az alábbiak szerint határozza meg.

I. fejezet

Alapelvek

1. § (1) Az Egyetem kutatási alaptevékenysége magában foglalja az alap- és alkalmazott kutatásokat, valamint a kísérleti fejlesztéseket, az innovációt.

(2) Az Egyetem az oktatók, a tudományos kutatók és a hallgatók számára biztosítja a tudományos kutatás és tudományok művelésének szabadságát, támogatja feltételeinek megvalósulását.

(3) Az Egyetem hivatott olyan légkör megteremtésére, amelyben a kutatás és a tudományok művelése akadály nélkül folytatható. A kutatás és a tudományok művelésének szabadsága – a gondolkodás, a szakmailag megalapozott véleménynyilvánítás, a publikálás elengedhetetlen elemei az egyetemi alaptevékenység megfelelő, magas szinten történő folytatásának.

(4) Az Egyetem a polgárai számára a szabad véleménynyilvánítás szellemében biztosítja a szabad tudományos véleménynyilvánítás (álláspontok és kritikák megfogalmazásának) lehetőségét is, amennyiben azok nem sértik mások hasonló véleménynyilvánítási lehetőségét, valamint méltányosak az esetlegesen eltérő álláspontokkal.

(5) Az Egyetem gondoskodik a tehetséggondozásról, a kutatói utánpótlás neveléséről. A képzés során fejleszti a hallgatók jártasságát a kutatási-fejlesztési munkában, a megszerzett ismeretek gyakorlati hasznosításának készségét, a vállalkozási készséget, a szellemi tulajdon védelmével és hasznosításával kapcsolatos ismereteket.

2. § A tudományos kutatásnak, a tudományok művelésének és a kreatív munka végzésének általános célja új, tudományosan megalapozott ismeretek szerzése, illetve szellemi alkotások létrehozása.

II. fejezet

Általános rendelkezések

A szabályzat hatálya

3. § (1) A Szabályzat személyi hatálya kiterjed

- a) az Egyetemmel munka- vagy munkavégzésre irányuló egyéb, valamint polgári jogi jogviszonyban álló az Egyetem intézményi keretein belül, illetve az Egyetemmel együttműködésben folyó tudományos kutatásban, oktatásban részt vevő személyekre;
- b) az Egyetemen kutatást végző vendégkutatókra, amennyiben az Egyetem eszközeit használják és a kutatás közüzemi költségeit az Egyetem viseli;
- c) az Egyetemmel hallgatói jogviszonyban álló személyekre, valamint a doktori képzésben és a doktori fokozatszerzési eljárásban részt vevőkre (továbbiakban együttesen: hallgató),
- d) külön megállapodás alapján, az Egyetem területén működő, a tudományos kutatásban, oktatásban részt vevő gazdálkodó szervezetek munkavállalóira.

A b) pont szerinti vendégkutatók és a c) pont szerinti hallgatók kötelesek nyilatkozatot tenni, amelyben vállalják, hogy a Szabályzat rendelkezéseit magukra nézve kötelezőnek fogadják el. A nyilatkozat beszerzéséért annak az intézetnek, tanszéknek, vagy kutatócsoportnak a vezetője felelős, ahol a hallgató, illetve vendégkutató a kutatási tevékenységet végzi. A nyilatkozatok elkészítéséért és nyilvántartásáért az érintett intézet, tanszék, vagy kutatócsoport vezetője felelős.

(2) A Szabályzat tárgyi hatálya az Egyetemen folytatott tudományos kutatási és fejlesztési tevékenységekre, az alap- és alkalmazott kutatásokra, a kísérleti fejlesztésekre, valamint a humán klinikai vizsgálatokra terjed ki.

Értelmező rendelkezések

4. § E szabályzat alkalmazásában:

- a) *kutatás-fejlesztés* (a továbbiakban: K+F): magában foglalja az alapkutatást, az alkalmazott kutatást és a kísérleti fejlesztést;
- b) *alapkutatás*: kísérleti vagy elméleti munka, amelyet elsősorban jelenségek vagy megfigyelhető tények háttérével kapcsolatos új ismeretek megszerzésének érdekében folytatnak, anélkül, hogy kilátásba helyeznék azok közvetlen üzleti alkalmazását;
- c) *alkalmazott kutatás*: tervezett kutatás vagy kritikus vizsgálat, amelynek célja új ismeretek és szakértelem megszerzése új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztéséhez vagy létező termékek, eljárások vagy szolgáltatások jelentős mértékű fejlesztésének elősegítéséhez, amely magában foglalja komplex rendszerek összetevőinek létrehozását, és beletartozhat a prototípusok laboratóriumi környezetben vagy létező rendszerekhez szimulált interfésszel rendelkező környezetben történő megépítése, valamint kísérleti sorozatok gyártása, amennyiben ez az alkalmazott kutatáshoz különösen a generikus technológiák ellenőrzéséhez szükséges;
- d) *kísérleti fejlesztés*: a meglévő tudományos, technológiai, üzleti és egyéb vonatkozó ismeretek és szakértelem megszerzése, összesítése, alakítása és felhasználása új vagy javított termékek, eljárások vagy szolgáltatások kidolgozása céljából, különösen:

da) az új termékek, eljárások vagy szolgáltatások fogalmi meghatározását, megtervezését és dokumentálását célzó tevékenységek,

db) az új vagy javított termékek, eljárások és szolgáltatások prototípusainak és kísérleti modelljeinek kidolgozása, illetve kiállítása, az ilyen termékeknek a lényeges működési körülményeket reprezentáló környezetben történő tesztelése és jóváhagyása abban az esetben, ha e tevékenységek elsődleges célja a véglegesnek még nem tekinthető termék, eljárás vagy szolgáltatás továbbfejlesztése,

dc) a kereskedelmileg felhasználható, olyan prototípusok és kísérleti projektek kifejlesztése, amelyek kereskedelmi végterméknek minősülnek, mert előállításuk túlságosan költséges ahhoz, hogy az kizárólag demonstrációs és hitelesítési céllal történjen, és amelyek egyidejűleg megfelelnek a kutatás alapvető ismérveinek (újszerűség, bizonytalanság, kreativitás), valamint amelyek módszeresen folytatott és megismételhető tevékenységnek tekinthetők. Ide nem értve azokat a szokásos vagy időszakos változtatásokat, amelyeket meglévő termékeken, gyártósorokon, előállítási eljárásokon, szolgáltatásokon és egyéb folyamatban lévő műveleteken végeznek, ha e változtatások fejlesztésnek minősülnek.

A kutatás-fejlesztés fogalma e szabályzat alkalmazásában kiterjed valamennyi tudományterületen folytatott tudományos kutatás-fejlesztési tevékenységre.

e) *innováció:* egy új vagy továbbfejlesztett termék vagy folyamat, vagy ezek kombinációja, amely jelentősen különbözik a jogi formájától vagy a finanszírozási módjától függetlenül az adott szervezet korábbi termékeitől vagy folyamataitól, és amelyet termék esetén a potenciális felhasználók számára elérhetővé tettek, vagy amelyeket folyamat esetén a szervezet használatba vett, továbbá amely lehet

ea) termék innováció: egy új vagy továbbfejlesztett termék vagy szolgáltatás, amely jelentősen különbözik a vállalkozás olyan termékeitől, szolgáltatásaitól, amelyet már bevezetett a piacra,

eb) üzleti folyamat innováció: egy vagy több üzleti tevékenységhez – így különösen a termelés, disztribúció és logisztika, marketing és értékesítés, információs és kommunikációs technológia, az adminisztráció és a menedzsment, termék-, és folyamat fejlesztés – kapcsolódó új vagy továbbfejlesztett üzleti folyamat, amely jelentősen különbözik a vállalkozás korábbi üzleti folyamataitól, és amelyeket a vállalkozás használatba vett.

f) *felsőoktatási kutatás-fejlesztési vállalkozási tevékenység:* megrendelés alapján vagy együttműködés keretében a felsőoktatási intézmény által végzett, jelen § a) - e) pontjaiban meghatározott tevékenységek, valamint azok résztvékenységei;

g) *kutatóhely:* alap-, illetve főtevékenységként vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató intézmény, szervezeti egység;

h) *kutató:* az a természetes személy, aki új ismeret, szellemi alkotás, termék, szolgáltatás, eljárás, módszer, rendszer létrehozásával, fejlesztésével vagy ezt célzó projektek megvalósításával, illetve a megvalósítás irányításával foglalkozik, valamint az a személy, aki az a) - e) pontokban felsorolt tevékenységben részt vesz (a továbbiakban: kutató);

i) *kutatás vezető:* az adott kutatási tevékenység koordinálásáért, szakmai megfelelőségéért és határidőre történő teljesítéséért felelős személy;

j) *kutatási terv:* az adott kutatási tevékenység részletezése és ütemezése;

k) *kutatással érintett szervezeti egység:* az Egyetem alaptevékenységéből adódóan vagy külső megbízás keretében elvégzendő kutatási tevékenység, szolgáltatás elvégzéséért felelős szervezeti egység;

l) *kutatás:* a tudományos kutatás során – szemben a hétköznapi ismeretszerzési lehetőségekkel – a kutató a kutatási probléma, kérdésfelvetés meghatározása után tervezetten, szabályszerűen adatokat gyűjt, az adatokat feldolgozza, elemzi és annak eredményeként új ismeret – függetlenül attól, hogy jogi védelemben részesülő vagy jogi oltalommal védhető - jön létre.

III. fejezet

A kutatókra vonatkozó szabályok

A kutatók jogai

5. § A kutatókat az Egyetem mindenkor hatályos vonatkozó szabályzataiban foglaltakkal összhangban megilleti az a jog, hogy

- a) emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, kutatói tevékenységét értékeljék és elismerjék,
- b) hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez,
- c) használja az Egyetem létesítményeit, eszközeit és berendezéseit,
- d) tudományos célú pályázatot nyújtson be,
- e) munkaköri feladataiból származó kutatási feladatai mellett a maga választotta tudományos témában végezzen kutatótevékenységet,
- f) belső és külső partnerekkel kutatási projekteket generáljon,
- g) amennyiben indokolt – a megfelelő szellemi tulajdon-védelmi intézkedések megtételét követően - kutatási eredményeit közzé tegye,
- h) közvetlenül vagy képviselője útján az e szabályzatban rögzített módon részt vegyen az érdekét érintő döntések meghozatalában és az Egyetem, valamint az Egyetem szervezeti egységei vezető testületeiben.

A kutatók kötelezettségei

6. § A kutató kötelezettsége, hogy

- a) megtartsa a jogszabályokban, az egyetemi szabályzatokban foglaltakat,
- b) munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, munkaköri leírásában meghatározottak, valamint a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és utasítások szerint végezze,
- c) részt vegyen az Egyetem alaptevékenysége ellátásában,
- d) az Egyetem szakmai presztízsének megfelelő, színvonalas munkát végezzen, melyről köteles korrekt, mindenre kiterjedő tájékoztatást nyújtani a megbízónak,
- e) munkája során a munkahelyi környezetével kapcsolatban környezettudatos magatartást folytasson, a rábízott vagy az általa használt eszközöket rendeltetésszerűen használja, óvja, továbbá lehetőség szerint törekedjen azok minél hatékonyabb kihasználására,
- f) a szakterületére vonatkozó előírásokat betartsa és érvényesítse [a kutatásra és a szellemi alkotásokra vonatkozó jogszabályok, a Szegedi Tudományegyetem Szellemi tulajdon-kezelési Szabályzata (továbbiakban: Szellemi tulajdon-kezelési Szabályzat), etikai bizottsági és egyéb engedélyek, állatvédelmi szabályok stb.],
- g) az Egyetem üzleti titkát megőrizze, különös tekintettel az olyan munkavégzésre irányuló további jogviszonyra, mely keretében az Egyetem üzleti titkát képező információ, megoldás kerülhet felhasználásra,
- h) a szakmai részvételével kötött kutatási szerződésekben foglalt tevékenységeit a szerződésben foglaltaknak megfelelően, maradéktalanul ellássa,
- i) az Egyetemen, továbbá vendégkutatóként, illetve az Egyetem és más intézmény, szervezet, gazdasági társaság együttműködése keretében – önállóan vagy más kutatókkal történő együttműködés keretében – végzett kutatási eredményeinek publikálásakor az Egyetem nevét és a publikációval érintett tudományterületi besorolását feltüntesse.

A kutatásra vonatkozó általános szabályok

7. § (1) A kutató a munkaviszony vagy egyéb jogviszony fennállása alatt - kivéve, ha erre jogszabály feljogosítja - nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel munkáltatója jogos gazdasági érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, különös tekintettel a kutatói tevékenysége során keletkező szellemi alkotásokkal kapcsolatos, a Szellemitulajdon-kezelési Szabályzatban foglalt bejelentési kötelezettségére.

(2) A kutató köteles a munkaidőn kívül is tartózkodni olyan magatartás tanúsításától, amely - különösen a munkakörének jellege, a munkáltató szervezetében elfoglalt helye alapján - közvetlenül és ténylegesen alkalmas munkáltatója jó hírnevének, jogos gazdasági érdekének veszélyeztetésére.

8. § A kutató véleménynyilvánításhoz való jogát úgy gyakorolhatja, hogy az a munkáltató jó hírnevét, jogos gazdasági és szervezeti érdekeit ne sértse vagy veszélyeztesse.

9. § (1) A kutató köteles a munkája során tudomására jutott üzleti titkot, az Egyetemre, illetve tevékenységére vonatkozó alapvető fontosságú információkat megőrizni. Ezen túlmenően sem közölhet illetéktelen személlyel olyan adatot, információt, amely munkaköre betöltésével összefüggésben jutott a tudomására, és amelynek közlése a munkáltatóra vagy más személyre hátrányos következménnyel járhat.

(2) A titoktartás nem terjed ki a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettségre.

10. § A kutató szerződés alapján végzett kutatási tevékenysége során köteles az Egyetem szakmai presztízsének megfelelő, színvonalas munkát végezni.

11. § A szerződés alapján végzett kutatási tevékenység az Egyetem gazdasági érdekeit nem sértheti, nem törekedhet az Egyetem vagy a megbízó/megrendelő megkárosítására.

12. § A kutatót az Egyetem vezetése - kutatási tevékenységéhez kapcsolódóan - adatszolgáltatásra kérheti fel és a kutató ezt köteles teljesíteni.

13. § (1) A kutató köteles a munkaköri kötelezettsége körében létrehozott szellemi alkotásokat a Szellemitulajdon-kezelési Szabályzatban foglaltak szerint bejelenteni.

(2) A kutató által létrehozott kutatási eredmények, szellemi alkotások kezelésére és védelmére a Szellemitulajdon-kezelési Szabályzat rendelkezései irányadók.

Kutatókra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

14. § (1) A kutató nem létesíthet olyan munkavégzésre irányuló további jogviszonyt, amely a munkaviszony alapján betöltött munkakörével összeférhetetlen.

(2) A kutatókra vonatkozó összeférhetlenségi szabályokat az SZTE SZMSZ Foglalkoztatási követelményrendszere tartalmazza.

IV. fejezet

Kutatási tevékenységhez kapcsolódó szerződések

Kutatási tevékenységhez kapcsolódó szerződésekre vonatkozó közös szabályok

15. § (1) A kutatási szerződés, a szolgáltatási szerződés, valamint az egyéb, kutatáshoz kapcsolódó szerződések kötelező tartalmi elemeire, előkészítésére, ellenjegyzésére, az aláírás rendjére, a szerződések nyilvántartására vonatkozó részletes szabályokat a Szegedi Tudományegyetem Szerződéskötési és Kötelezettségvállalási Szabályzata, és a jelen szabályzathoz kapcsolódó mindenkor hatályos K+F+I kötelezettségekhez kapcsolódó eljárásrend tartalmazza.

(2) A kutatással érintett szervezeti egység vezetőjének felelőssége annak kezdeményezése, hogy bármilyen, külső partner bevonását igénylő kutatási tevékenység megkezdése előtt az együttműködés feltételei írásban rögzítésre kerüljenek jelen szabályzatban és a 15. § (1) bekezdésében felsorolt szabályzókban foglaltak szerint.

16. § A kutatással érintett szervezeti egység vezetője - a kapcsolódó szervezeti egységekkel együtt - felelős a szerződésben foglalt feladatok szerződésszerű teljesítéséért, valamint a szerződés teljesítését követően a megfelelő elszámolás és lezárás elvégzéséért.

Szerződéskötéssel összefüggő összeférhetlenségi szabályok

17. § (1) Az Egyetemmel munkaviszonyban álló személy köteles előzetesen írásban az egyetemi munkáltatói jogkör gyakorlója részére bejelenteni, ha akár munkavállalóként, akár munkavégzésre irányuló további jogviszony keretében, személyesen, vagy közeli hozzátartozója, vagy olyan gazdasági társaság illetve egyéb szervezet, amelynek tagja, vagy tisztségviselője (együttesen: személyes érintettség) szerződéses jogviszonyba lép az Egyetemmel, közvetlenül, vagy bármilyen szerződéses láncolat, vállalkozási konstrukció útján közvetetten.

(2) Közvetett szerződéses kapcsolatnak minősül, ha az adott jogügylet a meghatározott áttételeken, láncolaton, kapcsolati konstrukción keresztül az Egyetem érdekkörében teljesül, illetve végső soron az Egyetem finanszírozza.

(3) Nem köthető szerződés akkor, ha az ügylet bármilyen vonatkozásban sérti vagy veszélyezteti az Egyetem gazdasági érdekeit, ideértve, ha a munkavállaló a személyében érintett ügylethez kötődően döntést hoz, döntést javasol, vagy a döntésre befolyásoló hatású közreműködő tevékenységet végez.

V. fejezet

Kutatói Információs Rendszer

Általános szabályok

18. § (1) Az Egyetem kutatói információs rendszert működtet az Egyetemen folyó, különböző jellegű kutatási tevékenységek összességének naprakész, átlátható és egységes nyilvántartása céljából.

(2) A kutatói információs rendszer elsődleges feladatai:

a) az egyetemi kutatási tevékenységek átláthatóvá tétele, rendszerbe szervezése,

b) átlátható egyetemi kutatási folyamat támogatása,

c) az Egyetem kutatással kapcsolatos adatai teljes körű adminisztrációjának támogatása (a kutatók személyes, tudományos életútjával kapcsolatos adatoktól kezdve az általuk végzett kutatási tevékenységeken át, egészen a tevékenységek eredményeképpen létrejövő, a kutatói információs rendszerbe interfészen keresztül érkező vagy felvitt kutatási eredményekig – mindezt egymással való relációjukban megjelenítve, egységes, összegyetemi kutatói-kutatási adatnyilvántartást létrehozva),

d) kimutatások készítése az Egyetem vezetése számára,

e) alapadatok szolgáltatása a vezetői információs rendszer számára a belső és külső adatszolgáltatási igények kielégítésére.

19. § (1) A jelen szabályzat hatálya alá tartozó kutatási tevékenységet folytató személyeknek kötelessége a kutatói információs rendszerbe történő adatszolgáltatás, valamint a felvitt adatok naprakészen tartása.

(2) A kutatói információs rendszer adatainak frissítését a kutató köteles legkésőbb a Magyar Tudományos Művek Tára (a továbbiakban: MTMT) éves záródőpontjáig, az akadémiai év lezárásának napjáig elvégezni.

20. § A kutatói információs rendszer - a technikai lehetőségek figyelembe vétele mellett - elektronikus kapcsolatban áll az Egyetem humán erőforrás, tanulmányi, facility menedzsment, pályázati, gazdasági és vezetői információs rendszereivel, továbbá az MTMT adatbázisával.

21. § A kutatói információs rendszer képezi alapját a kutatási tevékenységhez kapcsolódó Egyetemi belső és külső adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésének. A kutatói információs rendszerben foglalt adatokra építve történik többek között az éves adatszolgáltatás a Központi Statisztikai Hivatal felé. A kutatói információs rendszer képezi alapját az Intézményfejlesztési Terv mutatószám rendszerének, finanszírozási szerződésben meghatározott indikátorokról történő adatszolgáltatásnak, valamint a kutatók és oktatók éves teljesítményértékelésének. A kutatói információs rendszerben rögzített kutatási tevékenységek mennyiségi és minőségi mutatói – szervezeti egységenkénti bontásban – határozhatják meg az Egyetem kutatás-fejlesztési forrásainak belső elosztását.

VI. fejezet

A tudományos publikálás szabályai

22. § A tudományos publikáció olyan eredeti, intellektuális alkotótevékenységen alapuló, független szakértői véleményező – különös tekintettel szerkesztőbizottsági, lektori - eljárás eredményeként elbírált tudományos eredmény(ek) leírása, amelyeket a szerzők értek el, és amelyekért a szakmai felelősséget vállalják. Tudományos publikáció különösen a közlemény, tanulmány, könyvrészlet és a könyv. Célja a kutatók eredményeinek ismertetése, és azok mások által történő felhasználásának elősegítése.

23. § (1) Az ellenőrizhető (szakemberek által megismételhető) módon regisztrált kísérleti, megfigyelési anyagok, vagy elméleti következtetések, valamint a kreatív alkotások dokumentációjának hiteles elkészítése és annak megőrzése minden kutató kötelezettsége.

(2) A dokumentációban a kutatás minden olyan részletét fel kell tüntetni, amely szükséges ahhoz, hogy megfelelő szakemberek azt világosan megértsék és egyértelműen reprodukálhassák.

(3) A dokumentációt a kutatással párhuzamosan kell készíteni.

(4) A dokumentációk nem évülnek el, azokat nem lehet selejtezni, kivéve, ha jogszabály ettől eltérően rendelkezik.

24. § Szerzői jogi, ugyanakkor etikai kérdés is, hogy ismételt leírás helyett a szerzők azonosítható hivatkozásokkal hívják fel a figyelmet saját, illetve mások korábbi, már leközölt eredményeire. A kutatási eredmények publikálásakor a szerzők kötelesek figyelembe venni az MTA Tudományetikai Kódexében foglaltakat, valamint a nemzetközi közlésetikai elveket.

25. § A megjelent közlemények tartalmáért a szerzők tartoznak felelősséggel.

26. § (1) Tudományos publikációban szerzőként kell szerepeltetni azt a személyt, aki tudományos munkáján keresztül jelentős hozzájárulást adott kutatás, vagy kísérletek tervezéséhez, megvalósításához, az eredmények értékeléséhez és ellenőrzéséhez. Az Egyetemen, intézményben betöltött pozíció vagy a kutatás finanszírozásában betöltött szerep önmagában nem indokolja, hogy valaki a publikáció szerzőjeként legyen feltüntetve.

(2) A szerzők sorrendjének meghatározása a kutatásban résztvevők feladata és joga. Jelentős intellektuális hozzájárulás nélkül etikailag kifogásolható a szerzőség. A kutatásban részt vett szervezeti egység vezetőjének csak akkor van joga az adott cikk szerzőségéhez, ha annak kidolgozásában intellektuális alkotótevékenysége által részt vett. A szerzőség egyben komoly felelősséget is jelent.

27. § (1) Lényegében azonos tartalmú kéziratot nem nyújthat(nak) be a szerző(k) egyidejűleg több helyre elsődleges közlés céljából.

(2) Megengedhető ugyanakkor egy rövid formában publikált előzetes közlemény kibővített, teljes formában történő újbóli benyújtása, vagy – tekintettel a társadalomtudományok esetében érvényesülő publikálási szabályokra – egy előzetesen benyújtott hosszabb terjedelmű műhelytanulmány alapján készült közlemény újbóli benyújtása, az előzetes közlésre történő korrekt hivatkozással.

28. § (1) Az ismeretterjesztő közleményekkel kapcsolatban megfogalmazható etikai előírások alapvető követelményei azonosak a tudományos publikációk etikai normáival. Bár a tudományos szigor követelményei laikusok számára írt munkákban nem érvényesíthetők maradéktalanul, a szerző(k)nek olyan mértékben törekednie(ük) kell arra, amennyiben az nem veszélyezteti a közérthetőséget.

(2) A kutatónak mindig a hiteles szakmai kommunikációra kell törekednie.

29. § Amennyiben egy tudományos publikációval kapcsolatban felmerül a plágiumnak, adatok szándékos manipulálásának, a szándékos félrevezetésnek vagy bármilyen csalásnak a gyanúja, a szerzőkkel szemben az illetékes szervezeti egység vezetője köteles etikai vizsgálatot kezdeményezni, tekintettel arra, hogy a felsoroltak tiltott magatartások.

30. § Kutatási eredmény publikálása vagy egyéb módon történő nyilvánosságra hozatala előtt a szerző köteles figyelembe venni a Szellemitulajdon-kezelési Szabályzat rendelkezéseit és az Egyetem szellemi alkotások jogvédelméhez fűződő jogait.

31. § (1) A kutatási tevékenység során tilos:

- a) az adatok önkényes módosítása, meghamisítása, helytelen kezelése, a plagizálás,
- b) a szerzőség és/vagy mások lényegi hozzájárulásának (a hallgatókat is beleértve) el nem ismerése, vagy olyan információ, elgondolás, adat felhasználása, amelyhez bizalmas kézirat, pályázati anyag vagy kollegiális információcsere révén jutott hozzá, vagy archív anyagok szabálytalan felhasználása,
- c) a kutatók, a kutatásban érintettek, vagy mások egészségének és biztonságának érdekét szolgáló jogszabályok és egyetemi szabályzatok, előírások, vagy a kutatásra vonatkozó jogszabályi előírások megsértése,
- d) lektorálási, kiadói és bírálói eljárásokkal kapcsolatos vétségek elkövetése, valamint az összeférhetetlenség a bírálati folyamatban,
- e) a koholmány: a minden alapot nélkülöző „eredmények” közlése,
- f) a személyes befolyásolás (mely irányulhat a befolyásoló érdekében történő előnyös állásfoglalás kikényszerítésére, vagy harmadik személyre vonatkozó előnytelen döntés meghozatalára, ellenszolgáltatás kérésére, stb.)
- g) a személyiségi jogok megsértése (pl. kísérleti alanyként bevont személyek méltóságának és szabadságának megsértése, stb.)

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően megengedett mindaz, ami a kutatási folyamat benső sajátosságaihoz tartozik: mint a jóhiszemű tévedés, az eltérő interpretáció, az adatmegítélés, vagy a kísérlet-tervezés.

(3) A kutatás, a tudományok művelése eredményéről számot adó publikációban és a kreatív munka végzése eredményében megfelelően fel kell tüntetni, ha tudatosan felhasználjuk mások eredményeit, megfogalmazásait, vizuális vagy szóbeli megnyilvánulásait, akár közvetlenül idézve, akár másolatot készítve, vagy átfogalmazva. Ezt a követelményt a nyilvánosságra hozott és a nyilvánosságra nem hozott eredeti eredmények vonatkozásában egyaránt be kell tartani.

VII. fejezet

A kutatás erkölcsi és etikai alapelvei

32. § A kutatási tevékenységek végzése során a jelen szabályzat hatálya alá tartozó szervezetek és személyek magukra nézve kötelezőnek ismerik el az MTA Tudományetikai Kódexében meghatározott erkölcsi és etikai alapelveket:

a) *Tisztesség* a tudományos célok és a kutatási szándékok ismertetésében, a tudományos módszerek, eljárásmodok és megalapozott értelmezések szabatos bemutatásában, továbbá az eredmények alkalmazásában rejlő lehetőségek, veszélyek és jogosnak tekinthető igények világossá tételében.

b) *Megbízhatóság* a kutatás végzésében, az adatok rögzítésében és tárolásában, továbbá az adatok közlésében. A gondatlanság és figyelmetlenség kiküszöbölése. Teljes körű beszámolás a kutatás kivitelezéséről és eredményeiről.

c) *Objektivitás*: az értelmezések és a következtetések levonása kizárólag tényeken vagy elfogulatlan és logikus bizonyítás alapulhat, valamint olyan adatokon, amelyek helyessége legalább elméleti szinten ellenőrizhető.

d) *Pártatlanság és függetlenség* bármely érdekelt féltől vagy csoportérdektől, ideológiai vagy politikai nyomásgyakorlástól, gazdasági vagy pénzügyi befolyástól.

e) *Nyitottság* az eredmények más kutatókkal történő megbeszélésekor és az eredmények publikálása során, hozzájárulva a közös tudáskincs gyarapításához. A nyitottság feltételezi a tudományos közleményben közzétett eredményeket alátámasztó adatok nyilvánosságát és hozzáférhetőségét minden érdeklődő kutató és a közvélemény számára. Ezt az alapelvet indokolt esetben korlátozhatják a kutatás jellegéből adódó speciális szempontok (iparjogvédelem, személyiségi jogok védelme, stb.). Korlátozott a nyitottság a folyamatban lévő kutatások során is.

f) *Gondosság* a kutatásban résztvevőket és annak tárgyait illetően, legyenek azok emberek, kísérleti állatok, a környezet vagy a kultúra termékei. Az embereken és az állatokon végzett vizsgálatok mindig a többnyire jogszabályokban rögzített is eljárásokon, tiszteleten és figyelmességen kell hogy alapuljanak.

g) *Elfogulatlanság* a mások munkájának bemutatásában, a referenciák megadásában. A kutató kollégák szakmai integritását tiszteletben kell tartani, eredményeiket becsületesen kell kezelni.

h) *Felelősség az eljövendő tudományos nemzedékek iránt*: a fiatal kutatók irányítása, oktatása különös figyelmet és az etikai normák közvetítését és fokozott tiszteletben tartását követeli meg.

i) *Önzetlen és elfogulatlan részvétel a tudományos közéletben*: a bírálati folyamatokban, a tudományos testületek és a bizottságok munkájában.

A kutatási feladatokat végzőkkel szembeni általános etikai elvárások

33. § (1) A kutató köteles a fenti alapelveknek megfelelően eljárni kutatási tevékenysége során és köteles betartani az Egyetem Etikai Szabályzatát és az általános etikai elvárásokat.

(2) A hallgatói tudományos munka irányításában szerepet vállaló kutatók felelősek a vezetett hallgató munkájának etikai vonatkozásaiért is. Az irányító kutatónak világosan meg kell fogalmaznia a kutatásba bevont hallgatóval szembeni elvárásait, részletesen informálnia kell a projekt céljáról, a tőle elvárt munkáról és felelősségéről. Rendszeresen rendelkezésre kell állnia konzultációra, melynek keretében feladata tanácsok adása, a kutatási folyamat segítése, valamint a hallgatók munkájának érvekkel alátámasztott értékelése.

A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazása

34. § Amennyiben a kutatási eredményeknek potenciális gyakorlati alkalmazásai lehetnek, a kutatónak törekednie kell közvetlenül vagy mások bevonásával azok realizálására.

35. § Amennyiben olyan gyakorlati vonatkozású kutatásokra kéri fel az Egyetem valamely kutatóját, melyeknek meggyőződése szerint nincs megfelelő tudományos alapjuk, a felkérést vissza kell utasítania.

36. § A kutató reklámtevékenységben csak a közvetlen munkahelyi felettese írásos engedélyével működhet közre, de tilos olyan termék vagy eljárás reklámozásában részt vennie, melynek valós voltában ismeretei és/vagy tapasztalatai alapján kétségei vannak.

A kutatási támogatások felhasználása

37. §. A kutatóknak, a tudományok művelőinek és a kreatív munka végzőinek szigorúan követniük kell a kutatási támogatást adó intézmény elvárásait és a releváns egyetemi szabályzatokat.

38. § A kutatásban, a tudományok művelésében és a kreatív munkában felhasznált közvetlen támogatásokat fel kell tüntetni a publikációkban, illetve az eredmények egyéb megjelenítésében.

Emberen végzett orvostudományi kutatások, az emberi felhasználásra kerülő vizsgálati készítmények valamint az emberen történő alkalmazásra szolgáló, klinikai vizsgálatra szánt orvostechnikai eszközök klinikai vizsgálata

39. § Jelen szabályzat hatálya alá eső kutatások:

1. Minden emberen végzett, beavatkozással járó orvostudományi kutatás

- a) diagnosztikus, terápiás, megelőzési és rehabilitációs eljárások tökéletesítésére, új eljárások kidolgozására, valamint a betegségek kóroktanának és kórlefolyásának jobb megértésére irányuló kutatások
- b) a genetikai kutatások,
- c) az élő emberből vagy halottból eltávolított sejtekkel, sejtalkotórésszel, szövettel, szervvel, testrészsel végzett kutatások,
- d) az epidemiológiai kutatások,
- e) a közegészségügyi-járványügyi érdekből végzett kutatások
- f) az ivarsejten, embrión végzett kutatások. Az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásokkal, az embriókkal, ivarsejtekkel, őssejtekkel végzendő beavatkozások és kutatások, a gén- és sejtterápiával végzett beavatkozások, továbbá az emberi génállományt érintő beavatkozások és kutatások

- g) a Magyarországon még nem elfogadott, új megelőző, terápiás vagy diagnosztikus eljárás, módszer alkalmazása, ha azzal összefüggésben a betegen invazív beavatkozást végeznek,
- h) a genetikailag determinált betegség kialakulásával, jellegzetességeivel foglalkozó, a populációs genetika, szomatikus genetika, genetikai epidemiológiai kérdéskörre irányuló kutatás,

2. Emberen végzett, beavatkozással nem járó orvostudományi kutatások

Az az emberen végzett orvostudományi kutatásnak és a vizsgálati készítmények klinikai vizsgálatnak nem minősülő vizsgálat, amely

- a) nem minősül a b)-c) pontban leírtaknak megfelelő orvostudományi kutatásnak, és amely kutatás során végzett eljárás nem tér el a megszokott egészségügyi ellátástól,
- b) CE jelöléssel ellátott és tanúsított (jogszerűen forgalomban lévő) orvostechnikai eszközzel végzett vizsgálat
- c) gyógyszer esetén az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények vonatkozó pontja szerinti vizsgálat.

3. Beavatkozással járó és beavatkozással nem járó klinikai vizsgálatra szánt orvostechnikai eszköz vizsgálatok

- a) Beavatkozással nem járó orvostechnikai eszközös vizsgálat:
Beavatkozással nem járó vizsgálat a már CE jelöléssel ellátott, tanúsított, jogszerűen forgalomban lévő orvostechnikai eszközzel végzett vizsgálat, melynek célja a vonatkozó megfelelőség értékelési eljárásban hivatkozott felhasználási célnak megfelelő alkalmazás során keletkező adatok gyűjtése és feldolgozása. Pl.: a forgalomba hozatal utáni klinikai nyomonkövetés (post market clinical follow-up).
- b) Beavatkozással járó orvostechnikai eszközös vizsgálat:
Beavatkozással járó klinikai kutatás bármely tervezett és ütemezett, emberen egy vagy több vizsgálati helyen végzett szisztematikus orvostudományi kutatásnak minősülő vizsgálat, amelynek célja egy vagy több klinikai vizsgálatra szánt orvostechnikai eszköz alkalmazásával kapcsolatos klinikai adat gyűjtése az eszköz biztonságosságával és teljesítőképességével kapcsolatban, amely megelőzi a forgalomba hozatalt.

4. Emberi felhasználásra kerülő vizsgálati készítményekre vonatkozó klinikai vizsgálatok

Klinikai kutatás bármely olyan emberrel kapcsolatban végzett vizsgálat, amelynek célja:

- a) egy vagy több gyógyszer klinikai, farmakológiai és/vagy egyéb farmakodinámiai hatásainak a megállapítása, illetve igazolása;
- b) egy vagy több gyógyszer mellékhatásainak azonosítása; vagy
- c) egy vagy több gyógyszer felszívódásának, megoszlásának, metabolizmusának és kiválasztásának tanulmányozása az adott gyógyszerek biztonságosságának és/vagy hatásosságának igazolása céljából.

40. § (1) A 39. § -ban meghatározott kutatásokat kizárólag a megfelelő engedély birtokában és annak megfelelően lehet végezni. Az engedély kiadására a kutatás jellegétől függően a vonatkozó jogszabályok szerint kizárólag az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI), a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK), valamint az Egészségügyi Tudományos Tanács Tudományos és Kutatásetikai Bizottsága (ETT TUKEB) jogosult.

(2) Az engedély kiadása - a közreműködő szakhatóságok kijelölését meghatározó jogszabály szerinti feladatmegosztásnak megfelelően – ETT illetékes etikai bizottságának (Tudományos és Kutatásetikai Bizottság/ Klinikai Farmakológiai Etikai Bizottság/ Humán Reprodukciós Bizottság) szakhatósági állásfoglalása alapján történik. Amennyiben jogszabály nem írja elő az ETT megfelelő szervének közreműködését, úgy bizonyos egyéb beavatkozással járó kutatások esetében az illetékes regionális kutatásetikai bizottság (a továbbiakban: RKEB) ad szakértői véleményt az engedélyezési eljárás során az őt megkereső hatóság számára.

(3) Minden egészségügyi intézmény, ahol kutatást végeznek, intézményi kutatásetikai bizottságot (a továbbiakban: IKEB) működtet, amely emberen végzett orvostudományi kutatásra engedélyt vagy szakmai-etikai véleményt nem adhat. Az IKEB jogosult annak figyelemmel kísérésére, hogy az engedélyezett és etikai szempontból elfogadott kutatás megvalósítása során biztosítottak-e a személyi és tárgyi feltételek, és betartják-e a kutatási tervben foglalt előírásokat, etikai követelményeket, különös tekintettel a kutatásba bevontak védelmére.

(4) A kutatás vezetőjének a kutatás megkezdését követően folyamatos jelentési kötelezettsége van az engedélyező hatóság vagy szakhatóság, valamint az IKEB részére.

41. § A kutatás vezetője köteles minden hatályban lévő jogszabályt betartani a kutatás végzése során. Ezen jogszabályi hivatkozásokat a Klinikai Kutatások Kompetencia Központ eljárásrendje részletesen tartalmazza.

Állatokon végzett kísérletek

42. § (1) Az állatkísérletek során az élet tiszteletét, és az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény célját messzemenően szem előtt kell tartani. A vonatkozó jogszabályokat és egyetemi szabályzatokat szigorúan be kell tartani és tartatni.

(2) Az állatkísérleteknek - tudományosan és szakmailag - megalapozottnak kell lenniük.

(3) Állatkísérlet nem végezhető, ha egy adott kísérlet eredményessége élő állat felhasználását nem igénylő módszerrel is biztosítható. A kísérletek közötti választás során a tervezőnek azt a kísérletet kell választani, amely minél kevesebb állat felhasználását igényeli, a fájdalomra, szenvedésre, kínra és maradandó egészségkárosodásra legkevésbé érzékeny állatok felhasználásával történik, a legkevesebb fájdalmat, szenvedést, kínt vagy maradandó egészségkárosodást okozza az állatnak, valamint a legnagyobb valószínűséggel vezet kielégítő eredményre.

(4) Állatkísérlet csak az előzetesen kiadott szakhatósági engedélyek alapján és azokban engedélyezett protokollok mentén, arra kijelölt helyen lehet végezni. Az engedélyeztetési és kísérletvégzési eljárásrendet az állatkísérletekről szóló 40/2013. (II.14.) számú Kormányrendelet szabályozza.

(5) Az állatkísérleti engedélykérelmet a (4) bekezdésben hivatkozott kormányrendeletben előírt nyomtatványon az Egyetem Munkahelyi Állatjóléti Bizottságához kell benyújtani előzetes véleményezésre. Az engedélyt az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatóság adja ki.

(6) Az állatkísérletek végzéséhez szükséges engedélyek beszerzéséről a kísérlet megkezdése előtt az állatkísérletet végző szervezeti egység vezetője köteles gondoskodni. Állatkísérlet csak az engedély kiadását követően és az engedélyben meghatározott feltételek szerint végezhető.

(7) Az engedélyek hiányából vagy az engedélytől eltérő tevékenység folytatásából eredő hatósági intézkedések és bírság kiszabása következtében az Egyetemen keletkező anyagi hátrány megtérítésére az állatkísérletet végző szervezeti egység köteles.

Géntechnológiával módosított szervezeteken végzett kísérletek

43. § (1) Géntechnológiával módosított szervezetnek (továbbiakban: GMO) minősül minden olyan természetes szervezet (élő állat, növény, mindennemű állati ill. növényi szövet, mikroorganizmusok: baktérium, gomba, vírus), amelyben a génállomány géntechnológiai módosítás által változott meg, ideértve ennek a szervezetnek a módosítás következtében kialakult tulajdonságot továbbvivő utódait.

(2) Géntechnológiai tevékenységek végzéséhez engedély szükséges. Külön engedélyre van szükség

- a) géntechnológiai módosítást végző létesítmény létrehozásához,
- b) természetes szervezetek géntechnológiával való módosításához,
- c) GMO-k és az azokból előállított termékek
 - ca) zárt rendszerben történő felhasználásához,
 - cb) nem forgalomba hozatali célú kibocsátásához,
 - cc) forgalomba hozatalához,
 - cd) ártalmatlanításához,
 - ce) behozatalához,
 - cf) kiviteléhez,
 - cg) szállításához.

(3) A géntechnológiai tevékenységek végzéséhez szükséges engedélyek beszerzéséről a géntechnológiai tevékenység megkezdése előtt a géntechnológiai tevékenységet végző szervezeti egység vezetője köteles gondoskodni. Géntechnológiai tevékenység csak az engedély kiadását követően és az engedélyben meghatározott feltételek szerint végezhető.

44. § GMO-n végzett kísérletek és az engedélyek beszerzése során az alábbi jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni:

- a) 1998. évi XXVII. törvény a géntechnológiai tevékenységről;
- b) 82/2003. (VII.16.) FVM rendelet a géntechnológiai tevékenységre vonatkozó nyilvántartás és adatszolgáltatás rendjéről, valamint a géntechnológiai tevékenységhez szükséges engedély iránti kérelemhez csatolandó dokumentációról;
- c) 132/2004. (IV.29.) Korm. rendelet a géntechnológiai tevékenység engedélyezési eljárási rendjéről, valamint az eljárás során az Európai Bizottsággal való kapcsolattartásról.

45. § Egyéb engedélyeztetési eljárás során alkalmazandó hatályos jogszabályok:

- a) 8/2003. (III. 13.) ESzCsM rendelet az in vitro diagnosztikai orvostechnikai eszközökről;
- b) 41/2007. (IX. 19.) EüM rendelet a közforgalmú, fiók- és kézigyógyszertárak, továbbá intézeti gyógyszertárak működési, szolgálati és nyilvántartási rendjéről;
- c) 4/2009. (III. 17.) EüM rendelet az orvostechnikai eszközökről;
- d) 33/2009. (X. 20.) EüM rendelet az orvostechnikai eszközök klinikai vizsgálatáról;
- e) 28/2015. (II. 25.) Korm. rendelet az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézetéről.

Veszélyes anyagok

46. § A veszélyes anyagok felhasználóinak szigorúan követniük kell, és minden körülmények között be kell tartaniuk a vonatkozó jogszabályi és egyéb előírásokat, akár egyetemi kutató, akár hallgató vagy vendégkutató végzi a kísérleti munkát. Az ilyen anyagokkal dolgozóknak megfelelő oktatáson kell részt venniük, és használniuk kell a védőeszközöket és indokolt esetben azt másoktól is kötelesek megkövetelni.

47. § A veszélyes anyagok felhasználói is osztoznak az egyetemi polgárok közös felelősségében a biztonságos és egészséges környezetért, a biztonságos és egészséges munkahelyért.

VIII. fejezet

Záró- és hatályba léptető rendelkezések

48. § (1) Felhatalmazást kap a Rector és a Kancellár, hogy a jelen szabályzathoz kapcsolódó eljárásrendeket és a szabályzat végrehajtásához szükséges további részletszabályokat utasításban határozzák meg.

(2) Jelen szabályzatot a Szenátus 2022. év december hó 12. napján hozott SZ-66-III/2022/2023. (XII.12.) számú határozatával elfogadta.

(3) Jelen szabályzat a Szenátus általi elfogadása napján lép hatályba.

Szeged, 2022. december 12.

Dr. Fendler Judit s. k.
kancellár

Prof. Dr. Rovó László s. k.
rektor